ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА РАҚАМЛИ МЕНЕЖМЕНТ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ МЕХАНИЗМЛАРИ

EMU университети Мутахассислик кафедраси
ўқитувчиси **А.А.Нурхаётовна**

Аннотация *Мазкур мақолада олий таълим тизимида рақамли менежментни жорий этиш ва унинг самарадорлигини ошириш механизмлари таҳлил қилинган. Рақамли иқтисодиёт шароитида таълим муассасаларини бошқаришда ахборот-коммуникация технологияларидан самарали фойдаланиш, бошқарув жараёнларини автоматлаштириш ва ахборот тизимларини интеграция қилиш муҳим аҳамият касб этади. Тадқиқотда олий таълим муассасаларида рақамли менежмент самарадорлигини оширишга хизмат қилувчи асосий механизмлар – бошқарув жараёнларини рақамлаштириш, ахборот тизимларини интеграция қилиш, рақамли таҳлил усулларидан фойдаланиш, кадрларнинг рақамли компетенцияларини ривожлантириш ва ахборот хавфсизлигини таъминлаш масалалари ўрганилди. Тадқиқот натижалари олий таълим муассасаларида рақамли бошқарув тизимини такомиллаштиришга қаратилган илмий хулоса ва амалий таклифларни ишлаб чиқиш имконини беради.*

Калит сўзлар: *рақамли менежмент, олий таълим, рақамлаштириш, бошқарув самарадорлиги, ахборот технологиялари, автоматлаштириш.*

Аннотация *В статье рассматриваются механизмы повышения эффективности цифрового менеджмента в системе высшего образования. В условиях цифровой экономики важное значение приобретает использование информационно-коммуникационных*

технологий, автоматизация управленческих процессов и интеграция информационных систем в управлении образовательными учреждениями. В ходе исследования были изучены основные механизмы повышения эффективности цифрового менеджмента, такие как цифровизация управленческих процессов, интеграция информационных систем, использование аналитических цифровых инструментов, развитие цифровых компетенций кадров и обеспечение информационной безопасности. Результаты исследования направлены на совершенствование системы цифрового управления в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: *цифровой менеджмент, высшее образование, цифровизация, эффективность управления, информационные технологии, автоматизация.*

Abstract *This article examines the mechanisms for improving the efficiency of digital management in the higher education system. In the context of the digital economy, the effective use of information and communication technologies, automation of management processes, and integration of information systems play an important role in managing higher education institutions. The study analyzes key mechanisms for increasing the efficiency of digital management, including digitalization of management processes, integration of information systems, the use of digital analytical tools, development of staff digital competencies, and ensuring information security. The research results contribute to improving digital management systems in higher education institutions.*

Keywords: *digital management, higher education, digitalization, management efficiency, information technologies, automation.*

Кириш (Introduction)

Жаҳонда рақамли иқтисодиётнинг жадал ривожланиши барча соҳалар қаторида таълим тизимига ҳам катта таъсир кўрсатмоқда. Замонавий шароитда олий таълим муассасаларининг рақобатбардошлигини таъминлаш, бошқарув самарадорлигини ошириш ва таълим сифатини яхшилаш учун рақамли технологиялардан кенг фойдаланиш муҳим аҳамият касб этмоқда. Шу нуқтаи назардан, олий таълим муассасаларида рақамли менежментни жорий этиш ва уни такомиллаштириш долзарб вазифалардан бири ҳисобланади.Рақамли менежмент – бу ахборот-коммуникация технологиялари асосида ташкилот фаолиятини бошқариш, маълумотларни қайта ишлаш ва таҳлил қилиш орқали самарали бошқарув қарорларини қабул қилишга қаратилган тизимдир. Олий таълим тизимида рақамли менежментни жорий этиш бошқарув жараёнларини оптималлаштириш, ҳужжат айланмасини автоматлаштириш, маълумотлар шаффофлигини таъминлаш ва бошқарув қарорларининг тезкорлигини оширишга хизмат қилади.Ҳозирги кунда олий таълим муассасаларида рақамли технологияларни жорий этиш бўйича муайян ишлар амалга оширилаётган бўлса-да, рақамли бошқарув тизимларининг самарадорлигини таъминлаш, ахборот тизимларини интеграция қилиш ва бошқарув жараёнларини тўлиқ рақамлаштириш билан боғлиқ айрим муаммолар мавжуд. Шунинг учун рақамли менежмент самарадорлигини ошириш механизмларини илмий жиҳатдан асослаш ва уларни амалиётга жорий этиш муҳим аҳамиятга эга.Мазкур тадқиқотнинг мақсади олий таълим тизимида рақамли менежмент самарадорлигини ошириш механизмларини ўрганиш ва уларни такомиллаштириш бўйича илмий таклифлар ишлаб чиқишдан иборат. Тадқиқот доирасида рақамли бошқарув жараёнларини такомиллаштириш, ахборот тизимларини

интеграция қилиш, автоматлаштириш даражасини ошириш ва кадрларнинг рақамли компетенцияларини ривожлантириш масалалари таҳлил қилинади.Ушбу тадқиқот натижалари олий таълим муассасаларида рақамли менежмент тизимини самарали ташкил этиш, бошқарув жараёнларини оптималлаштириш ва таълим тизимининг умумий самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Тадқиқот методлари (Methods) Мазкур тадқиқотда олий таълим тизимида рақамли менежмент самарадорлигини ошириш механизмларини ўрганиш ва таҳлил қилиш мақсадида бир қатор илмий тадқиқот усулларидан фойдаланилди. Тадқиқот жараёнида назарий ва амалий ёндашувлар асосида олий таълим муассасаларида рақамли бошқарув тизимини ривожлантириш масалалари комплекс тарзда таҳлил қилинди.Жумладан, **таҳлил ва синтез усули** орқали рақамли менежмент, рақамли иқтисодиёт ва таълим тизимини бошқаришга оид илмий адабиётлар, илмий мақолалар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ўрганилди ҳамда улар умумлаштирилди. Бу усул тадқиқот мавзусининг назарий асосларини аниқлаш имконини берди.Шунингдек, **қиёсий таҳлил усули** ёрдамида олий таълим муассасаларида рақамли менежментни жорий этиш амалиёти ва унинг самарадорлиги турли манбалар асосида солиштириб таҳлил қилинди. Бу эса рақамли бошқарув тизимини такомиллаштиришга хизмат қилувчи самарали механизмларни аниқлашга ёрдам берди.Тадқиқотда **тизимли ёндашув усули** ҳам қўлланилиб, олий таълим муассасаларидаги рақамли менежмент бошқарув тизимининг муҳим таркибий қисми сифатида комплекс равишда ўрганилди. Мазкур усул орқали бошқарув жараёнларини рақамлаштириш, ахборот тизимларини интеграция қилиш ва бошқарув қарорларини қабул қилиш жараёнларининг ўзаро боғлиқлиги таҳлил

қилинди.Бундан ташқари, тадқиқотда **умумлаштириш ва мантиқий таҳлил усуллари** орқали олинган маълумотлар асосида олий таълим муассасаларида рақамли менежмент самарадорлигини оширишга қаратилган илмий хулосалар ва амалий таклифлар ишлаб чиқилди.Ушбу илмий тадқиқот усулларидан фойдаланиш олий таълим тизимида рақамли менежмент самарадорлигини ошириш механизмларини ҳар томонлама таҳлил қилиш ва уларни такомиллаштириш бўйича илмий асосланган натижаларга эришиш имконини берди.

Натижалар (Results)Тадқиқот жараёнида олий таълим тизимида рақамли менежмент самарадорлигини оширишга таъсир этувчи асосий омиллар ва механизмлар таҳлил қилинди. Олиб борилган таҳлиллар натижасида олий таълим муассасаларида бошқарув жараёнларини такомиллаштиришда рақамли технологиялардан самарали фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга эканлиги аниқланди.Тадқиқот натижаларига кўра, олий таълим муассасаларида рақамли менежмент самарадорлигини ошириш қуйидаги асосий йўналишлар орқали таъминланиши мумкин:Биринчидан, **бошқарув жараёнларини рақамлаштириш** олий таълим муассасалари фаолиятида ҳужжат айланмасини соддалаштириш, маълумотларни тезкор қайта ишлаш ва бошқарув қарорларини қабул қилиш жараёнини оптималлаштириш имконини беради.Иккинчидан, **ахборот тизимларини интеграция қилиш** орқали таълим муассасаларида турли рақамли платформаларни ягона тизимга бирлаштириш бошқарув жараёнларининг самарадорлигини оширади ҳамда маълумотлар алмашинувини енгиллаштиради.Учинчидан, **бошқарув қарорларини қабул қилишда рақамли таҳлил усулларидан фойдаланиш** таълим жараёни, молиявий фаолият ва кадрлар бошқарувини самарали режалаштиришга хизмат қилади.Тўртинчидан,

бошқарув ва таълим жараёнларини автоматлаштириш орқали инсон омилини камайтириш, ҳисобот тайёрлаш жараёнларини тезлаштириш ва бошқарув самарадорлигини ошириш имкони яратилади.Бешинчидан, **ходимлар ва раҳбарларнинг рақамли компетенцияларини ривожлантириш** рақамли менежмент тизимини самарали жорий этишда муҳим омил ҳисобланади.Шунингдек, тадқиқот натижалари олий таълим муассасаларида рақамли менежментни ривожлантириш бошқарув шаффофлигини таъминлаш, ресурслардан самарали фойдаланиш ва таълим сифати ошишига хизмат қилишини кўрсатди. Олинган натижалар асосида олий таълим тизимида рақамли бошқарув механизмларини янада такомиллаштириш зарурлиги асосланди.

Хулоса (Conclusion) Олиб борилган тадқиқот натижалари шуни кўрсатадики, олий таълим тизимида рақамли менежментни самарали жорий этиш ва унинг самарадорлигини ошириш таълим муассасаларини бошқариш сифатини яхшилашда муҳим аҳамиятга эга. Рақамли технологиялардан фойдаланиш бошқарув жараёнларини оптималлаштириш, қарор қабул қилиш тезкорлигини ошириш ва ахборот шаффофлигини таъминлаш имконини беради.Тадқиқот жараёнида олий таълим муассасаларида рақамли менежмент самарадорлигини оширишга хизмат қилувчи асосий механизмлар аниқланди. Жумладан, бошқарув жараёнларини рақамлаштириш, ахборот тизимларини интеграция қилиш, бошқарув қарорларини қабул қилишда рақамли таҳлил усулларидан фойдаланиш, бошқарув ва таълим жараёнларини автоматлаштириш ҳамда кадрларнинг рақамли компетенцияларини ривожлантириш муҳим омиллар ҳисобланади.Шунингдек, рақамли бошқарув тизимини ривожлантириш олий таълим муассасаларида ресурслардан самарали фойдаланиш, бошқарув жараёнларининг шаффофлигини таъминлаш ва

таълим сифатини оширишга хизмат қилади. Шу асосда олий таълим муассасаларида рақамли менежмент тизимини янада такомиллаштириш, замонавий ахборот технологияларини кенг жорий этиш ва рақамли компетенцияларга эга мутахассисларни тайёрлаш муҳим вазифалардан бири ҳисобланади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг рақамли иқтисодиётни ривожлантиришга оид қарор ва фармонлари.
2. Castells M. **The Rise of the Network Society.** – Oxford: Blackwell Publishers, 2010.
3. Porter M. **Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance.** – New York: Free Press, 2008.
4. Laudon K., Laudon J. **Management Information Systems: Managing the Digital Firm.** – Pearson Education, 2018.
5. Toffler A. **Учинчи тўлқин.** – Москва: АСТ, 2004.
6. Олий таълим тизимида рақамли технологияларни жорий этишга оид илмий мақолалар ва тадқиқотлар.